

Innhold

Forord	11
Innledning	13
<i>Mary Brekke</i>	
Dannelsesbegrepet som fundamentalbegrep	18
<i>Paul Martin Opdal</i>	
Dannelsesbegrepet versus begrepene om oppdragelse og utdanning ..	19
Nærmere om dannelsesbegrepet	21
Forutsetninger og konsekvenser	25
Dannelse i et videre perspektiv	27
Litteratur	28
Praksisopplæringens dannende oppgave	29
<i>Mary Brekke</i>	
Innledning	29
Vår dannelseshistoriske arv	30
Dannelsesidealene endrer seg	30
Lærerutdanning som allmenndannelse	32
En ny «tidsånd» i emning	32
Nye muligheter	33
Oppsummert	33
På sporet av den danna lærer	34
Dannelse og tilpasning – en hårfin balansegang	34
Det demokratiske dannelsesideal i en kulturell kontekst	35
Selvdannelse og kollektiv yrkesdannelse	36
Forskningsbasert lærerutdanning og en dannelsesbasert kultur	37
Relasjoners betydning i dannelsesprosessen	38
Pedagogisk skjønn og praktisk klokskap	39

Eksemplarisk undervisning – en didaktikk for dannende læring	41
Lære om noe, lære av noe og lære gjennom noe	41
Avslutning	42
Litteratur	43
Fortidsforestillinger og dannelse	46
<i>Håkon Rune Folkenborg</i>	
Historiefaget i skolen og dannelse.	47
Dannelse og identitetsskapende potensial – et biprodukt?	48
Kan en unngå moralske og politiske føringer i historiefaget?.	49
Dannelsens forvandlinger.	50
Utviklingens herrer og lysten til å bryte nytt land	51
Utvalgte lærebøker og historiens drivkrefter	52
Den franske revolusjonen i to utvalgte lærebøker	52
Historieskapende eller historieskapt – ville du vært en av folket?	55
Kontrafaktisk historie.	56
Hva hvis Blücher ikke hadde blitt senket?	57
Kunnskapsløftet 2006 – en skole nærmere børs enn katedral?.	58
Hvilke fortidsforestillinger skal følge oss inn i framtiden?.	59
Litteratur	60
Internett.	61
Lærebøker	61
Læreplaner og lover	62
Religionskritikk som dannelse	63
<i>Bengt-Ove Andreassen</i>	
Religionskritikk i lærerutdanning og skole	64
Hva er dannelse?	65
Dannelse, religion og religionsfag.	67
Religionskritikk	70
Klassisk normativ religionskritikk.	71
Religiøs religionskritikk	73
Religionskritikk i en religionsvitenskapelig religionsdidaktikk	74
Religionskritikk som dannelse?.	77
Litteratur	79
Tankar om norskundervisning, språk og danning	82
<i>Kjell T. Heggelund</i>	
Innleiing	82
Karakter og karakterer	83

Kontekst og omsyn til mottakaren	84
Dialekt, bokmål og nynorsk	87
Norskstilen	89
Grammatikk	90
Kritisk lesing, retorikk og kommunikasjon i klasserommet	92
Avslutning	93
Dannelse i en digital nettalder	94
<i>Steinar Thorvaldsen</i>	
Skjermgenerasjonen i det digitale rommet	94
Digital dannelse	97
Kilder og kildekritikk	100
Endring i kunnskapsarbeidet: Del og bruk	101
Ansvar overføres til enkeltmennesket	102
Digital dannelse – ny urbanitet med Nettvett	102
Konklusjon	104
Litteratur	105
Hvem er du – og hvem kan du bli?	
Dannelse gjennom innlevelse og refleksjon	107
<i>Anne Eriksen</i>	
Innledning	107
Dannelse – hva kan det være?	109
Sånn kan det gå med en vikar	110
Forumteater	111
Med frigjøring som fokus	114
Forutsetninger for dannelse	115
Innlevelse gir muligheter for identifikasjon	115
Refleksjon som grunnlag for endring	116
Drama og dannelse i skolen?	118
Oppsummering	121
Litteratur	121
Estetisk dannelse – estetiske fags bidrag i skolenes dannelsesperspektiv	124
<i>Kari Doseth Opstad</i>	
Ulike kunnskapsformer	126
Estetikkbegrepet	127
Estetisk dannelse og vårt fysiske og estetiske miljø	128
Kunst og kulturformidling – læring og dannelse	131
Kreativitet, skapende arbeid og dannelse	135

Gleden og motivasjon og livslyst	140
Utfordringer og muligheter for de estetiske fagene i dagens skole	141
Litteratur	143
Revitalisering som nyorientering – et dannelsesperspektiv	
på samisk skole	145
<i>Jorun Høier</i>	
Tid, sted og institusjon – en innledning	145
Individet, verden og samfunnet	147
Samisk skoles dannelsesoppdrag	149
Det elementære og det fundamentale i dannelsen	152
Eksemplarisk undervisning – noen eksempler	155
Oppsummering og konklusjon	158
Litteratur	159
Dannelse i praksis	162
<i>Karin Rørnes</i>	
En innledende refleksjon over skolens oppdrag	162
God praksis er god teori	165
Om å lykkes mot alle odds	167
Pedagogikk og menneskerettigheter	171
Å leve er å lære i et inkluderende fellesskap	173
Din seier er min seier	175
Frigjørende pedagogikk	177
Litteratur	180
Dannelsens vilkår i lærerutdanningen – idealer og realiteter	182
<i>Finn Daniel Raaen</i>	
Innledning	182
Dannelsens samfunnsrelevans og utdanningens rolle i en ny tid	184
Dannelse, fagkunnskap og rekontekstualisering	185
Kunnskap som betingelse for en dannende kritisk refleksjon	188
Dannelse betinger at studentene og elevene engasjerer seg faglig	189
Dannelse – en på samme tid individuell og kollektiv prosess	190
Dannelse og fagkritikk	191
Dannelsens estetiske dimensjon	192
Personlig dannelse og samfunnsdannelse i et flerkulturelt perspektiv	193
Å kunne tilrettelegge for en dannende tilpasset opplæring	195
Å kunne få sin stemme hørt	196
Behovet for en dannelsesfundert kultur i lærerutdanningen	197

Dannelsens revitalisering: Et formalisert samarbeid mellom lærerutdanning, studenter og praksisskole	198
Litteratur	199
Bidragstere	204